

(виконання правових приписів і норм у сфері дотримання прав та свобод людини і громадянина); 3) судова (забезпечення та захист прав і свобод людини і громадянина у вигляді вирішення правових спорів).

Для реалізації політичної функції держави у сфері забезпечення та захисту прав і свобод людини в Україні, необхідне вирішення важливих завдань, а саме: по-перше, формування системи правової безпеки людини із зазначенням умов, підстав, гарантій такої безпеки; по-друге, виявлення чинників небезпеки для людини і встановлення системи відповідальності; по-третє, формування стратегії й політики правової безпеки людини.

ГАРАНТІЇ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ГРОМАДЯН НА СВОБОДУ СЛОВА В УКРАЇНІ

Збирак Т.В., здобувач ДНДІ МВС України

Науковий керівник: д.ю.н., професор, перший заступник начальника ДНДІ МВС України Проценко Т.О.

Особливе місце в механізмі правового забезпечення права громадян на свободу слова посідають гарантії. В умовах правової держави гарантії прав і свобод людини являють собою сукупність умов та спеціальних правових способів і засобів, за допомогою яких забезпечується безперешкодне їх здійснення, охорона та захист. Головне призначення правових гарантій полягає у створенні необхідних умов для перетворення закріплених у законі прав і свобод з можливостей на реальність. Загалом розкриття питань гарантій прав та свобод людини залишаються одними із найбільш актуальних.

Як відомо «гарантія» у перекладі з французького слова (*garantie*) означає поруку, умову, забезпечувати що-небудь. У цьому значенні термін «гарантії» вживається в усіх галузях як техніки, науки, так і соціального життя.

В юридичній літературі існує декілька підходів до визначення поняття «гарантія». Цей термін застосовується для позначення способів та засобів, за допомогою яких здійснюється забезпечення реалізації тих чи інших умов, передбачених законодавством. Крім цього поняття «гарантії» охоплює усю сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників, спрямованих на практичну реалізацію прав і свобод, на усунення можливих перешкод їх повного або належного здійснення.

За своєю сутністю гарантії правового забезпечення права громадян на свободу слова являють собою систему норм, принципів, умов і вимог, що забезпечують в своїй сукупності задоволення інтересів громадян, основною функцією яких є виконання зобов'язань державою та іншими суб'єктами у сфері реалізації права особи на свободу слова. Об'єктом гарантій правового забезпечення права громадян на свободу слова постають суспільні відносини, пов'язані з охороною і захистом цього права. Найбільш суттєвими серед гарантій права громадян на свободу слова є юридичні гарантії. Ці гарантії, будучи забезпеченими засобами правового впливу, створюють фундаментальну базу для захищеності суб'єктивних прав.

Слід вказати на те, що усю сукупність понять «юридичні гарантії», які були розроблені теорією права, умовно можна розділити на три групи. Перша група авторів вважають, що юридичні гарантії – це сукупність спеціальних правових засобів і способів, за допомогою яких здійснюються, охороняються та захищаються права, присікається їх порушення, поновлюються права, що зазнали посягання. Друга група науковців переконані, що юридичні гарантії – це правові та організаційно-правові засоби і способи, за допомогою яких забезпечується здійснення та всебічна охорона суб'єктивних прав. При цьому під поняттям «правових» засобів та способів вони розуміють норми права, а під організаційно-правовими – діяльність певних державних органів, громадських організацій та їх посадових осіб по забезпеченню права. Третя група авторів стверджують, що юридичними гарантіями є правові норми, які визначають

специфічні юридичні засоби, здійснення прав, їх охорони та захисту у випадку правопорушення.

Необхідно також сказати, що однією із найбільш суттєвих гарантій права громадян на свободу слова є право вимагати від посадових і службових осіб вчинення відповідних дій, спрямованих на забезпечення здійснення ними цього права. Важливість даної гарантії випливає із конституційного положення, що міститься в ч. 2 ст. 3 Конституції України, відповідно до якого головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав і свобод людини.

Водночас функціональне призначення гарантій правового забезпечення права громадян на свободу слова полягає в охороні зазначеного права громадян, розуміючи під нею не лише захист від можливих посягань та порушень, а й реальне його забезпечення. З огляду на це гарантії права громадян на свободу слова можна розглядати як структурний елемент механізму забезпечення реалізації цього права громадян та систему норм, принципів, умов, засобів та способів, що забезпечують у своїй сукупності його здійснення.

Далі зазначимо, що гарантіям притаманні такі ознаки як: нормативність, доцільність, формальна визначеність, виступають втіленням справедливості, системність, моральність, фундаментальність, безперервність дії, значущість, універсальність, пріоритетність, індивідуальність дії.

Багатоманітність факторів, які забезпечують реальність права громадян на свободу слова, визначає різноманітність гарантій. Зокрема у юридичній літературі класифікують гарантії за такими критеріями: 1) за практичним спрямуванням на загальні та спеціальні гарантії; 2) за ступенем поширеності поділяються на: національні (внутрішньодержавні) та міжнародні; 3) за змістом розрізняють гарантії: а) контрольні, що забезпечують можливість виявити порушення права особи та підвищити ефективність поновлення порушених інтересів; б) процедурні, які визначають порядок, способи, умови впровадження норм матеріального характеру шляхом чіткого визначення та дотримання процедури їх реалізації; в) організаційно-технічні, що забезпечують реалізацію правового статусу шляхом використання засобів техніки та зв'язку.

На підставі викладеного, гарантії забезпечення права громадян на свободу слова – це система умов і засобів, що забезпечують у сукупності його реалізацію. Забезпечення права громадян на свободу слова передбачає створення державою таких умов, за яких його реалізація є безперешкодною й максимально ефективною, охорона здійснюється з метою запобігання найменшій можливості порушення цього права, а захист від вчиненого порушення сприяє відновленню вказаного права громадян та притягнення винних осіб до відповідальності.

МАСОВІ ЗАВРУШЕННЯ: ВИЯВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ ЧИ ПОРУШЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ НАТОВПОМ

Гусак Т.П., аспірант Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова

Науковий керівник: д.ю.н., доцент, старший науковий співробітник відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України Кваша О.О.

Становлення української державності супроводжується рядом ментальних змін, які обумовлюються політичними, соціальними, економічними, психологічними, поведінковими та іншими проблемами, що, в свою чергу, призводить до масових протестів дорослого населення та молоді. Такі протести часто носять протиправний характер. Крім того, суспільна небезпечність злочинів проти громадського порядку, що вчиняються натовпом, полягає у тому, що шкода, заподіяна порушниками закону, може бути нанесена не тільки об'єкту посягання, а й стороннім (третім) особам.

Натовп у формі злочинної неорганізованої групи у ретроспективному аналізі має ряд особливостей. Перші спроби його охарактеризувати, а також